

อนาคตแรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจ 4.0 อะไรคือ 4.0 แล้วยุคก่อนเค้าเรียกว่าอะไร

กิตตินันต์ พิศสุวรรณ

นักวิชาการอิสระ

coachphetnj@gmail.com

Thailand's unemployment rate is slowly rising as businesses and employers are shifting their focus to science, technology, engineering and mathematics (STEM). And under the government's Thailand 4.0 policy to turn the country into a digital economy, local labor is apparently to be equipped with technological and innovation prowess. PM's Office Minister Suvit Maesincee has urged for an immediate push to prepare students from the middle school level to the tertiary level and even those who have graduated and are unemployed to, by all means, acquire talents that match the growing market demand, particularly when Thailand's labor force is shrinking but it is growing in most ASEAN countries.

เก็บข่าวมาแล้วต่อ.....

เศรษฐกิจไทยกลับมาเติบโตอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง ทำให้ตลาดแรงงานมีความต้องการใช้กำลังคนด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ผู้ประกอบการและคนทำงานจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสร้างความพร้อมให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม ตอบสนองนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่สำคัญผมเชื่อว่าหลายคนยังไม่รู้ว่า ยุค 4.0 คืออะไร เอ้าวว เวลาคุณพ่อคุณแม่ถาม ต้องตอบทานได้นะครับ เค้าจะได้บอกเรา เอ้อออ ใช้น้ำมันเรียนที่นี่ เก่งวะ

“ประเทศไทยต้องก้าวไปสู่ Thailand 4.0 ให้ได้” ซึ่งมันคืออะไรก็ไม่รู้แหละ รู้แค่คร่าว ๆ ว่ามันเกี่ยวกับเทคโนโลยี เกี่ยวกับประเทศไทยทั้งประเทศ แต่เป็นยังไงมาอย่างไร แล้วทำไมอยู่ ๆ ถึงมี 4.0 เลย มันมี 1.0 2.0 มาก่อนมั๊ย แล้ว 4.0 มันคืออะไรดี ยังไง เดี๋ยววันนี้เราจะพาทุกคนไปทำความเข้าใจพร้อม ๆ กัน รับรองได้ว่า ง่าย สั้น กระชับ อ่านจบไปแล้วต่อได้ทันทีครับ

(Cr.by<http://thaiembdc.org/th/2016/12/29>)ซึ่งมันก็คือ โมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลไทย แต่แตกต่างกันที่กลุ่มการลงทุนหลักของประเทศในขณะนั้น พูดย่าง ๆ คือ ในแต่ละยุคสมัยรัฐก็จะให้ความสนใจและส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมที่ต่างกันไป ลองกลับไปย้อนอดีตกันสักหน่อยดีกว่าเริ่มต้นกันที่ Thailand 1.0 ซึ่งช่วงนั้นรัฐก็จะ

เน้นการลงทุนทางภาคเกษตรกรรม เช่น หมู หมา กา ไก่ พืชไร่ พืชสวน ส่วนการส่งออกสมัยนั้นยังเป็นแค่พวกไม้สัก ดิบูก เท่านั้นเอง

โมเดลต่อมาคือเป็น Thailand 2.0 ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบาแต่หันมาใช้แรงงานจำนวนมากแทน เช่น เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า เครื่องประดับ อะไรพวกนี้

และในช่วงที่เราอยู่กันขณะนี้ก็คือ Thailand 3.0 ซึ่งเป็นยุคของอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น เน้นเรื่องชิ้นส่วนยานยนต์ แผงวงจรไฟฟ้าที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และเรื่องของการลงทุน มีการขยับไปลงทุนในต่างประเทศอีกด้วย

แล้วตอนนี้ไม่ดียังไง ทำไมต้องปรับตัว

เพราะ Thailand 3.0 ที่เราเป็นกันมาตลอดจนถึงทุกวันนี้มันทำให้รายได้ประเทศอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เราไม่สามารถขยับหนีไปจากจุดนี้ได้สักที เมื่อ 50 ปีก่อน ช่วง พ.ศ.2500-2536 เศรษฐกิจของไทยเรามีการเติบโตอย่างมากถึงระดับ 7-8% ต่อปี แต่หลังจาก พ.ศ.2537 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้นเพียง 3-4% ต่อปีเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีเรื่องของ ‘ความเหลื่อมล้ำด้านความร่ำรวย’ อีกต่างหาก และสุดท้ายก็คือเรื่องของ ‘ความไม่สมดุลในการพัฒนา’ ซึ่งเรื่องพวกนี้แหละครับที่ทำให้รัฐบาลต้องหันมาใส่ใจ เร่งพัฒนาปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจกันยกใหญ่ เพื่อให้เราก้าวข้ามจาก Thailand 3.0 ไปสู่ Thailand 4.0 ให้ได้ใน 3-5 ปีนี้ สิ่งที่ต้องระวัง “กับดัก” ทั้งหลาย ทุกคนที่รับรู้ถึงวิกฤตในครั้งนี้ก็ได้แต่ฝากความหวังไว้ที่ Thailand 4.0 หวังว่ามันจะช่วยผลักดันให้ประเทศไทยหลุดพ้นกับดักทั้งหลายที่เคยเจอมาตลอดได้ ซึ่ง Thailand 4.0 นี้เป็นการ ‘ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม’ นั่นเอง เปลี่ยนจากที่แต่ก่อนเราลงมือทำมาก แต่ได้ผลตอบแทนน้อย มาเป็น ลงมือทำน้อย ๆ แต่ได้ผลตอบแทนมหาศาล โดยการเอาความคิดสร้างสรรค์เป็นแรงผลักดัน และนำนวัตกรรมเข้ามาช่วย เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าไปสู่การบริการมากขึ้น(เสริมให้อีก กับดักคืออะไร...)“การติดกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ของไทย” หรือหมายถึง การที่ไทยหยุดชะงักอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นเวลานาน ซึ่งสะท้อนว่าพัฒนาการทางเศรษฐกิจมีข้อจำกัด เช่น ขาดแคลนประสิทธิภาพการผลิตและนวัตกรรมที่เพียงพอที่จะเร่งให้อัตราการเติบโตของรายได้สูงเหมือนในอดีต คำถามที่ตามมาคือ ไทยจะติดกับดักดังกล่าวอีกนานแค่ไหน และมีแนวทางที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากกับดักได้อย่างไร

บทความนี้นำเสนอข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับสถานการณ์กับดักรายได้ปานกลางที่ไทยเผชิญอยู่ ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบกรณีตัวอย่างจากต่างประเทศ พร้อมกับนำเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อให้ไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักดังกล่าวได้ ภายในระยะเวลา 20 ปี ตามกรอบเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 – 2579(Cr.by แจงตีเบี้ย แพรวไพลิน วงษ์สินธุวิเศษ และณัชพล จรูญพิพัฒน์กุล) ยกตัวอย่างในต่างประเทศ เราเคยได้ยินคำว่ากับดักสภาพคล่อง(Liquidity Trap)มีอะไรบ้าง ฉบับหน้าเรามาคูยกกันต่อ(สัญญาหลายเรื่องแล้วเนาะ) พอดีเขียนเรื่องอื่นต่อ มันก็มีเรื่องใหม่ ๆ เข้ามา อยากให้พวกเรารู้ทันตลอดเวลา ภาษาทางวิชาการบอกว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....แน่ใจหรือ ว่าแรงงานไทยขาดแคลนสิ่งที่น่ากลัวคือ 1.คนไทยไม่ทำงานที่สกปรก(Thai people do not work dirty) 2. งานเสี่ยงตาย เช่นคนเช็กระเบิดในที่สูง ๆ (Risky or dangerous.)3. การจับจ้างบริษัทใหญ่ ๆ ของนักศึกษาจบใหม่ อย่าลืมว่า ธุรกิจขนาดใหญ่ของเมืองไทยมีไม่เกิน 10 % นอกจากนั้นเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(Target of Big Company) 4. คนไทย งานหนักไม่เอา งานเบาถือไม่สู้ (Do not like hard work) ตรงนี้แหละครับสำคัญพึงระวัง “แรงงานทดแทน : Replacement Labor)ของประเทศเพื่อนบ้าน (มันเกิดขึ้นแล้ว เพียงแต่เราไม่ยอมรับเรื่องนี้)ระบบเงินทองวัดยังมีครับ (ใครได้ใครเสียกับการปล่อยให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาครอบครอง....เก็บไปคิด)

ไอทีสายงานหลักที่ตลาดต้องการ

จากสถิติโครงสร้างของแรงงานไทยเมื่อเดือน เม.ย. 2560 พบว่า มีผู้ที่มีความพร้อมเข้าสู่ระบบงาน จำนวน 37.89 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำ 37.09 ล้านคน ขณะที่จำนวนผู้ว่างงานมี 4.73 แสนคน คิดเป็น 1.2% หรือเพิ่มขึ้น 0.2% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสเข้าสู่สายงานต่างๆ ได้ ปัจจุบันไทยมีปัญหาขาดแคลนแรงงานสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ S&T และมีแรงงานส่วนเกินในระดับปริญญาตรีจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดทักษะที่ตรงกับสายงานที่ตลาดต้องการ ซึ่งพบว่า ตำแหน่งงานที่เป็นที่ต้องการของตลาดคือ สายงานด้านไอทีและวิศวกรรม หรืออยู่ในกลุ่ม STEM (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์และสถิติ) ซึ่งเป็นแรงงานพื้นฐานของเศรษฐกิจตามแนวเศรษฐกิจดิจิทัล ประเด็นนี้สำคัญมาก คนไทยเราเรื่องเรียนยาก ๆ ไม่ค่อยเอา ไม่ค่อยสู้ มันจึงเป็นต้นกำเนิดอย่างไร้ทิศทางของการศึกษาไทย คนทำงานก็อยากได้เงินเดือนสูง ๆ นายจ้างก็ต้องการลดต้นทุนการผลิต ค่าแรงถือเป็นรายจ่ายที่สูงมากเหมือนกันนะครับสำหรับอุตสาหกรรมการผลิต “แนวเศรษฐกิจดิจิทัล” ผมสนใจคำนี้ครับ ณ เวลานี้ในเรื่องดิจิทัลมาแรงมาก ขายได้ทุกที่ ซื้อได้ทุกทาง เปลี่ยนไปอย่างมากจากระบบเดิมB2B เป็น B2C ชะแล้ว เห็นได้ชัดเลยครับว่าตลาดออนไลน์เกิดขึ้นมากมาย แต่ระบบภาษียังเก็บเงินไม่ได้ สิ่งที่เห็นชัดเจนคือ บริษัทขนส่งทั้งหลาย เกิดขึ้นใหม่ ไปรษณีย์ไทย เปลี่ยนมาเป็นบริษัท หลังจากถูก DSL แข่งหน้า ในขณะที่เดียวกัน Kerry Express ตีตลาดได้อย่างง่ายดาย เปิดศูนย์กระจายสินค้าใหญ่ที่สมุทรปราการ และ สมุทรสาคร ตอบสนองการจ้างงานในต่างจังหวัดหรือในเมืองกรุงอย่างดี แค่นี้ใครมีมอเตอร์ไซด์ ก็มียาได้แล้ว ก่อให้เกิดไปรษณีย์ไทยต้องทำงานเสาร์อาทิตย์

อาชีพปรับตัว ป.ตรีเพิ่มขึ้น

จากการประเมินของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทีดีอาร์ไอ ระบุว่า ในช่วง 10 ปีข้างหน้าแนวโน้มแรงงานไทยในระดับ ปวส. และอนุปริญญาเติบโตจาก 1 ล้านคน เป็น 1.1 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่

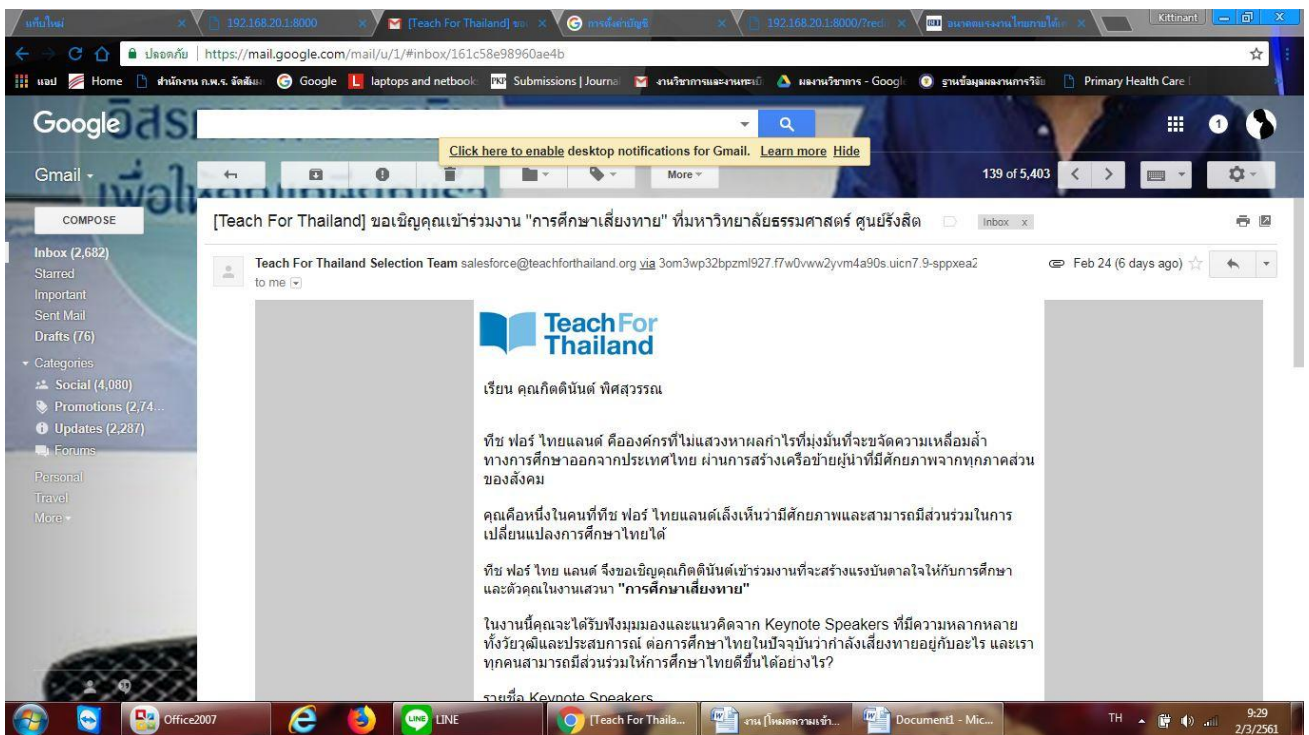
เป็นสายงานกลุ่ม STEM -ย่อมาจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics) ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานเป็นอย่างมากทั้งในอเมริกา อังกฤษ-ขณะที่ความต้องการบุคลากรในสายธุรกิจและบริการ และสาขาอื่นๆ ในระดับปวช. เพิ่มขึ้นจาก 8 แสนคนเป็น 2 ล้านคน แต่ความต้องการของตลาดแรงงานในระดับ ปวส. และอนุปริญญา ในสาขาที่ไม่ใช่ S&T กลับมีแนวโน้มลดลง ทำให้กลุ่ม ปวส. และอนุปริญญาที่ไม่ใช่ (S&T : Service and Technology) คือ ความต้องการบุคลากรในสายธุรกิจและบริการและสาขาอื่นๆ ในระดับ ปวช. เพิ่มขึ้นมากจากประมาณ 0.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 2 ล้านคนในช่วงเวลา 1 ทศวรรษประมาณปีละ 1.2 แสนคน แต่ความต้องการของตลาดแรงงานในระดับ ปวส. ว่างานจำนวนมากส่วนกำลังคนที่หายไปในตลาดแรงงาน เป็นผลจากการผันตัวเองไปเรียนในระดับปริญญาตรีมากขึ้น ทำให้แนวโน้มของแรงงานเพิ่มจาก 3.01 ล้านคน เป็นเกือบ 6 ล้านคนในช่วงเวลา 10 ปีข้างหน้า

ถ้าดูจากผลการพยากรณ์ดังกล่าว ภาคเศรษฐกิจต้องการคนด้าน STEM มากขึ้น ทำให้นักศึกษาที่จบสาย S&T มีโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานมากกว่าผู้จบสาย Non-S&T ความหวังจึงอยู่ที่การขยายตัวของภาคบริการของประเทศทั้งในส่วนของบริการขายส่ง ขายปลีกและซ่อมบำรุง และงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ (ถ้าไม่เลือกงาน) น่าจะเป็นโอกาสให้คนไทยได้เข้ามาสมัครงานมากขึ้น เกี่ยวกับตรงนี้ อย่าลืมนะครับ สิ่งที่ต้องทำชั่ว ๆ คือ การสอบเป็นวิชาชีพให้ได้ เวลานี้ตลาดต้องการมากคือ จบ วิชาชีพ เพราะกฎหมายกำหนด ยังไม่ไฟฟ้า แอร์ มุมอับอากาศ Safety(Cr.-ข้อมูลจาก Pinthong Group) <http://www.pinthong-group.com/> เจ้านายเก่าผมเอง โดนไล่ออกแล้ว หยุตงานเกิน 3 วัน ผิดระเบียบว่าเค้าไม่ได้ทำผิดก็คือทำผิดถ้ายกเว้นสักคนมันก็ต้องยกเว้นทั้งหมด เป็นงูสวัด กะ คางทูม พร้อมกัน อาการมันคันมาก ก้อเลยใช้ยานอนหลับกินแล้วก้อนอน ตื่นขึ้นมา กินอีก เอ้ออออ ต้องระวังสุขภาพนะครับ ตกงาน ไม่เป็นไร เคยคุ้ยไว้แล้วต้องตั้งสติ และอย่าคิดมาก งานอะไรทำได้ทำก่อน งดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น กระผมเองตอนนี้ก้อทำงานเป็นพนักงานรายวันที่ ตราตะขาบ สุนัขคือออกครับ ดีกว่าอยู่เฉยๆ เหียววว ต้องติดตามนะครับว่าอาชีพอะไรต้องการแบบไหน ถูกกฎหมายหรือไม่ถูก เราต้องปรับตัวเองให้ทันนะครับ

เร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานไทย

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้บริหารจัดการกลไกสำคัญในการผลักดันไทยแลนด์ 4.0 ระบุถึงทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจว่า ให้เน้นไปที่ทรัพยากรของไทย เช่น อาหาร

การเกษตรสมัยใหม่ และไปโอเทคโนโลยี คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี มุ่งสู่นวัตกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ Wellness และเวชภัณฑ์ต่างๆ ส่วนด้านอุตสาหกรรม ให้เน้นนวัตกรรมอัจฉริยะ โรบอท และวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคนให้ไปในทิศทางดังกล่าวโดยเร็วที่สุดในประเทศไทย แรงงานกลุ่มแรกจะเป็นแรงงานจบมัธยมต้นหรือต่ำกว่า ร้อยละ 68 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งจะปรับให้มีสมรรถนะสูงเพื่อนำมาใช้ในไทยแลนด์ 4.0 ได้ยาก จึงต้องสนับสนุนให้พวกเขาทำในสิ่งที่ถนัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น สำหรับคนว่างงานและผู้ตกงานระดับอุดมศึกษาจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่นำมาฝึกอบรมเพื่อนำเข้าตลาดแรงงานตอบสนองไทยแลนด์ 4.0 ต่อไปส่วนแรงงานที่กำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันที่จะจบการศึกษา รัฐควรจะมีวิธีเข้าไปปรับ Talents ให้ตรงกับความต้องการของ Talent Market ด้วยการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นจนกว่าจะทดสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะที่กำหนด ฟังประโยชน์แล้วคิดถึงเรื่องนี้ขึ้นมาทันที ได้รับ E mail จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เข้าร่วมงานด้วย

การศึกษาไทย เป็นการศึกษาเสียงหาย เลื่อนลงมา นิดหนึ่ง

https://www.youtube.com/watch?time_continue=21&v=yVNuz8bnrkY

เข้าดู อ้าววว คนกันเองนี่หว่า..... <http://www.teachforthailand.org/TH/fellowship.php>

https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=QXyiQWc9qz8

<http://www.teachforthailand.org/TH/> ทางแก้ระยะสั้นคือ ระบบการศึกษาอกระบบ(Non-formal Education) เช่นหลักสูตรระยะสั้น ประมาณ 3 เดือน 6 เดือน ก้อว่าไป เห็นได้ชัดเจนว่า วิชาชีพพยาบาล ทำได้แล้ว วิชาชีพด้านประกอบอาหาร ของวิทยาลัยดุสิตธานี ทำได้แล้ว ยังมีอีก ลืมได้งัยคนนี้ อาจารย์ยิ่งศักดิ์ (ปวช ปวส)เลยนะ..... อะไรคือการศึกษาอกระบบ <https://th.wikipedia.org/wiki> เข้าไปดูได้เลยครับ

กำลังแรงงานสวนทางเศรษฐกิจ

อันที่จริง สถานการณ์ทางเศรษฐกิจไทยอาจจะยังไม่ดีนักถ้าเทียบกับบางประเทศในอาเซียน เช่น ในปี 2559 คาดว่า GDP ของไทยขยายตัวที่ 3.2% ขณะที่เพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชาขยายตัว 7% ลาว 7.2% เวียดนาม 6.5% ฟิลิปปินส์ 6.0% อินโดนีเซีย 5.1% และ มาเลเซีย 4.4% เป็นต้นปัจจุบันไทยมีขนาดตลาดแรงงานใหญ่เป็นลำดับ 4 ของอาเซียน รองจากอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งไทยเริ่มมีกำลังแรงงานลดลง โดยปี 2559 มีกำลังแรงงาน 38.70 ล้านคน ปัจจุบันเหลือ 37.89 ล้านคน หายไปจากตลาดประมาณ 1 ล้านคน แต่ประเทศในอาเซียนที่กล่าวถึงข้างต้น กลับมีจำนวนกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น

เนื่องจากแรงงานไทยไม่ชอบงานหนัก งานยากลำบาก แต่กลับเลือกตงานมากกว่า และเลือกเดินต่อไปในสายปริญญา สอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาจบใหม่ยังคงว่างงาน เพราะความต้องการด้านรายได้สูงเกินประสบการณ์ และความต้องการทำงานในองค์กรใหญ่ขณะเดียวกันผู้ที่จะเข้ามาเป็นหนึ่งในฟันเฟืองขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ก็จะต้องมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะมีความสามารถเฉพาะทางแล้ว ทักษะคติเชิงบวกต่อการทำงานก็ยังคงเป็นคุณสมบัติที่ผู้ประกอบการทุกองค์กรต้องการ

รศ.ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการด้านการพัฒนาแรงงาน ทีดีอาร์ไอ

"การยกระดับขีดความสามารถกำลังแรงงานส่วนใหญ่ให้เป็น *Productive Workforce* ยังจำเป็นอยู่มาก บางคนโชคดีมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดอาจจะปรับตัวให้เข้าสู่เส้นทางของ *Competitive Workforce* และในที่สุดเข้าสู่ *Innovative Workforce* ได้ ซึ่งอาจทำให้เศรษฐกิจไทยก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลางภายใน 10 ปีข้างหน้าก็เป็นได้"

นพวรรณ จุลกนิษฐ กรรมการผู้จัดการ บริษัท จัดหางาน จ๊อบส์ ดีบี (ประเทศไทย)

"นอกจากองค์กรต่างๆ จะต้องปรับการบริหารให้สอดคล้องกับยุคที่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมแล้ว ยังต้องเผชิญการเปลี่ยนผ่านของกลุ่มคนทำงานที่ทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทำให้ภารกิจ

ของฝ่ายบุคคลต้องวางแผนรับความท้าทายใหม่ๆ เช่น การทำความเข้าใจมนุษยงานกลุ่มใหม่ที่มีทัศนคติ และมุมมองความคิดที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนโดยสิ้นเชิง"

ที่ต้องระวัง อย่าเป็นเสียตัวแรกของเศรษฐกิจอาเซียนละกันครับ ไทยเรานำหน้าไปก่อน แล้วก็ยับเยินไปก่อน สมัยก่อนก็อ Nic สุดท้าย กลายเป็นวิกฤติต้มยำกุ้ง

อ้างอิง

แจ่งสี่เบี้ย <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/643029> เข้าไปศึกษาเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2561

หมายเหตุฯ เอกสารอ้างอิงบางงานอ้างอิงในเนื้อเรื่อง